

УДК 657

DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2020-2-18>**Дорош Н.І.**доктор економічних наук, професор,
професор кафедри бухгалтерського обліку та аудиту
Київського національного університету імені Тараса Шевченка**Кізенко Є.С.**магістрант
Київського національного університету імені Тараса Шевченка**Dorosh Nina, Kizenko Yevheniia**

Kyiv National Taras Shevchenko University

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ

PECULIARITIES OF ACCOUNTANT AND TAXATION TREATMENT OF COMPANY'S PROFITS

У статті розглянуто різнобічні підходи до визначення сутності категорії «прибуток», розкрито значення прибутку підприємства на сучасному етапі розвитку економіки. Проаналізовано стан прибутковості підприємств, визначено чинники впливу на його формування. Відображено ключові особливості обліку фінансових результатів підприємств від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності. Визначено особливості оподаткування прибутку підприємств, застосування тимчасових податкових різниць із податку на прибуток, визначення відстрочених податкових активів та зобов'язань, відображення витрат (доходів) із податку на прибуток у бухгалтерському обліку підприємств. Здійснено порівняльний аналіз між П(С)БО 17 «Податок на прибуток» та МСБО 12 «Податки на прибуток». Висвітлено основні напрями розподілу і використання прибутку. Розкрито основні особливості нарахування та виплати дивідендів фізичним та юридичним особам.

Ключові слова: сутність прибутку, оподаткування прибутку, відстрочені податкові активи, відстрочені податкові зобов'язання, податок на прибуток, дивіденди.

В статье рассмотрены разносторонние подходы к определению сущности категории «прибыль», раскрыто значение прибыли предприятия на современном этапе развития экономики. Проанализировано состояние прибыльности предприятий, определены факторы влияния на его формирование. Отражены ключевые особенности учета финансовых результатов предприятий от операционной, финансовой и инвестиционной деятельности. Определены особенности налогообложения прибыли предприятий, применения временных налоговых разниц по налогу на прибыль, определения отложенных налоговых активов и обязательств, отражения расходов (дохо-

дов) по налогу на прибыль в бухгалтерском учете предприятий. Осуществлен сравнительный анализ между П(С)БУ 17 «Налог на прибыль» и МСБУ 12 «Налоги на прибыль». Освещены основные направления распределения и использования прибыли. Раскрыты основные особенности начисления и выплаты дивидендов физическим и юридическим лицам.

Ключевые слова: сущность прибыли, налогообложение прибыли, отсроченные налоговые активы, отложенные налоговые обязательства, налог на прибыль, дивиденды.

In the article various approaches to definition of the category "profit" is given. Copyright definition of business profits is provided. The value of the profit for the enterprise at the present stage of economic development is investigated. The current state of profitability of enterprises is analyzed, as well as the factors that influence its formation. The growth (decrease) of profits and losses of large and medium-sized enterprises in Ukraine is reflected. The main features of financial results accounting from operating, financial and investment activities are described, the typical correspondences of writing-off of revenue and expenditures from the financial performance of the company are given. The object of taxation is determined, the essence of the company profit tax is theoretically summarized, the model for calculation company profit tax for the established state tax rate is built. The national features of enterprise's profits taxation are described, the use of temporary tax differences on the company profit tax is investigated, deferred tax assets and liabilities are determined, the recording of expenditures (revenue) on profit tax in the accounting records of enterprises is summarized. Comparative analysis of Ukrainian GAAP 17 "Income tax" and IAS 12 "Income Taxes" states the general and distinctive features of the methodological principles for profit and company profit tax accounting. The basic directions of distribution and use of profit of the enterprise are presented. The features of the formation of reserve capital and its reflection in accounting is described. The definition of "dividends" is given, the main features of their calculation and payment to individuals and legal entities are summarized. The typical correspondences for accounting the taxation of dividends paid to individuals and to physical persons by income tax as well as by military fee is presented, the accrual of the advance payment for dividends to legal entities, and transfer of tax amounts to the state budget is summarized. The generalized order of distribution of net profit and reflecting in the accounting systems of companies is depicted.

Key words: profit essence, income taxation, deferred tax assets, deferred tax liabilities, income tax, dividends.

Постановка проблеми. У сучасних умовах економіки метою будь-якого виду діяльності підприємства є отримання прибутку та його максимізація. Сучасні тенденції України показують динаміку зменшення кількості прибуткових підприємств. Прибуток підприємства впливає не лише на формування його фінансових ресурсів, економічний розвиток, збільшення ринкової вартості, а й на соціально-економічний розвиток країни у цілому шляхом сплати податків, зборів до державного бюджету України. Величина прибутку визначається в бухгалтерському обліку та відображається у фінансовій звітності, на основі якої відбувається прийняття рішень зовнішніми і внутрішніми користувачами. Тому методика його формування, використання та відображення в бухгалтерському обліку потребує вдосконалення, що дасть змогу отримати об'єктивну інформацію про стан та подальший розвиток підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Головні аспекти організації бухгалтерського обліку, оподаткування прибутку підприємств та відображення у фінансовій, податковій звітності досліджували такі науковці, як: В.Л. Андрущенко, О.П. Атамас, В.В. Бабоч, М.Д. Білик, Н.І. Дорош, В.І. Ганін, Р.Ф. Бруханський, О.В. Попович, О.П. Славкова, В.В. Сопко,

О.М. Стрішенець, В.П. Хомутенко, М.Г. Чумаченко, Я.Р. Ярема та ін. Проте у зв'язку з постійними змінами у нормативно-правовому законодавстві України існує низка теоретичних і практичних питань, які все ще залишаються дискусійними та невирішеними, що й визначає актуальність цього дослідження.

Метою дослідження є розкриття особливостей теоретичних та методологічних аспектів бухгалтерського обліку й оподаткування прибутку підприємств у сучасних умовах економіки та визначення основних напрямів його розподілу.

Виклад основного матеріалу дослідження. На всіх етапах розвитку бухгалтерського обліку прибуток підприємств та методика його розрахунку у зв'язку з постійними змінами у нормативно-правовому законодавстві країни завжди залишаються у центрі уваги вітчизняних науковців. На рис. 1 схематично зображено значення прибутку в сучасній економіці.

Прибуток підприємств вважається однією з найбільш складних економічних категорій, складність визначення зумовлена різноманітністю інтересів, які він відображає. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [4] визначає прибуток як суму, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

Рис. 1. Значення прибутку в сучасній економіці

Джерело: узагальнено авторами на основі [10]

Сьогодні не існує єдиного підходу до визначення сутності економічної категорії «прибуток», кожен дослідник розглядає цю категорію в різних економічних аспектах. Як наслідок, піднімається багато дискусійних питань, які пов'язані з визначенням прибутку, обліком та відображенням у фінансовій звітності. В.Л. Вороніна визначає прибуток як чистий дохід підприємця на вкладений капітал, виражений у грошовій формі, що характеризує винагороду за ризик підприємницької діяльності та визначається як різниця між сукупним доходом і сукупними витратами у процесі здійснення цієї діяльності та спрямований на досягнення конкретного рівня конкурентоспроможності й іміджу підприємства [11, с. 196]. На думку А.В. Колєватова, прибуток є важливою економічною категорією, на яку впливають процеси, що відбуваються в навколишньому середовищі, у сферах виробництва й розподілу суспільного продукту та національного доходу [13, с. 719].

Проаналізувавши різні підходи до визначення прибутку, можна узагальнити, що прибуток є основним фінансовим показником діяльності підприємства, який відображає ефективність його функціонування шляхом прийняття управлінських рішень, які спрямовані на подальший розвиток діяльності суб'єкта господарювання та максимізацію прибутку, який є суттєвим та важливим аспектом його діяльності.

На формування прибутку підприємства впливають різноманітні внутрішні та зовнішні чинники. До зовнішніх чинників варто віднести: економічні умови господарювання, місткість ринку, платоспроможний попит споживачів, державне регулювання діяльності підприємств. До внутрішніх чинників належать: обсяг продукції, що випускається, собівартість виробни-

цтва, ціна продукції, що реалізується, асортимент продукції, що випускається, тощо [10].

Сьогодні в Україні спостерігається динаміка до зниження показників прибутковості підприємств і, як наслідок, низькі розміри сплачених податків на прибуток. Це пояснюється також тим, що підприємства не бажають показувати реальну величину прибутків, завищують витрати виробництва для зменшення розмірів оподаткування.

У зарубіжній практиці спостерігається протилежна тенденція. Підприємства завищують свої доходи для отримання прибутку підприємством та відображення його у фінансовій звітності, яка є основою для прийняття рішень нових інвесторів щодо спрямування своїх інвестицій [16, с. 46].

На рис. 2 зображено темпи зростання (зниження) прибутків та збитків великих та середніх підприємств у відсотковому співвідношенні до відповідного періоду попереднього року.

За результатами проведеного аналізу спостерігається значна тенденція до зниження прибутків підприємств у 2018 р. порівняно з 2017 р.

Порядок формування та відображення у фінансовій звітності доходів та витрат суб'єктів господарювання визначено нормами П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Доходи та витрати відображають у бухгалтерському обліку в момент їх виникнення, в умовах першої події. Методологічні підходи до обліку витрат, доходів і результатів діяльності розкриваються в П(С)БО 15 «Дохід» [5] та П(С)БО 16 «Витрати» [6].

Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 [9], за рахунком 79 «Фінансові результати» відображається узагальнення інформації про фінансові результати

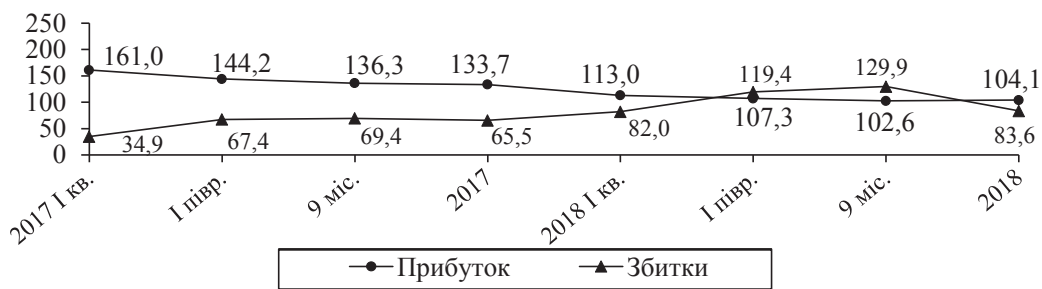

Рис. 2. Темпи зростання (зниження) прибутку та збитків підприємств

Джерело: узагальнено авторами на основі даних [15]

діяльності підприємства. За кредитом рахунку відображаються суми в порядку закриття рахунків обліку доходів, за дебетом – суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, також належна сума нарахованого податку на прибуток. Рахунок 79 «Фінансові результати» має такі субрахунки: 791 «Результат операційної діяльності», 792 «Результат фінансових операцій», 793 «Результат іншої звичайної діяльності». Алгоритм відображення даних за субрахунком 791 «Результат операційної діяльності» зображений на рис. 3.

Що стосується субрахунку 792 «Результат фінансових операцій», за кредитом субрахунку наприкінці звітного періоду відображаються суми в порядку закриття рахунків 72 «Доход від участі в капіталі» та 73 «Інші фінансові доходи». За дебетом субрахунку 792 «Результат фінансових операцій» наприкінці звітного періоду відображаються суми в порядку закриття рахунків 95 «Фінансові витрати» та 96 «Втрати від участі в капіталі».

Субрахунок 793 «Результат іншої звичайної діяльності» призначений для визначення фінансових результатів іншої звичайної діяльності. За кредитом субрахунку 793 «Результат іншої звичайної діяльності» в кореспонденції з дебетом рахунку 74 «Інші доходи» списують доходи від реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів, майнових комплексів, від неопе-

раційної курсової різниці та від іншої звичайної діяльності. За дебетом субрахунку 793 «Результат іншої звичайної діяльності» в кореспонденції з кредитом рахунку 97 «Інші витрати» списують витрати, які виникли в процесі звичайної діяльності, але які не пов'язані з виробництвом або реалізацією основної продукції та послуг.

Що стосується податку на прибуток, то це обов'язковий платіж до бюджету, які сплачують усі підприємства незалежно від форми власності з прибутку від господарської діяльності підприємства. Об'єктом оподаткування в Податковому кодексі України за основною ставкою 18% (п. 136.1 ПКУ) є прибуток, який визначається шляхом коригування фінансового результату до оподаткування, визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних П(С)БО або МСФЗ, на різниці, які виникають відповідно до положень п. 134.1.1–134.1.5 ПКУ.

У бухгалтерському обліку податок на прибуток регулюється відповідно до П(С)БО 17 «Податок на прибуток» [7] та МСБО 12 «Податки на прибуток» [8]. П(С)БО 17 «Податок на прибуток» визначає методологічні засади формування інформації про витрати, доходи, активи і зобов'язання з податку на прибуток та її розкриття у фінансовій звітності.

У П(С)БО 17 «Податок на прибуток» та Інструкції до плану рахунків № 291 передбачається застосування тимчасових податкових різниць із податку на прибуток, які виникають унаслідок того, що визначення деяких доходів і витрат у бухгалтерському і податковому обліку відбувається в різних звітних періодах, тому П(С)БО 17 «Податок на прибуток» трактує визначення тимчасової податкової різниці як різницю між оцінкою активу та зобов'язання за даними фінансової звітності та податковою базою цього активу або зобов'язання відповідно.

791 «Результат операційної діяльності»	
Д-т	К-т
90 «Собівартість реалізації»	70 «Доходи від реалізації»
92 «Адміністративні витрати»	71 «Інший операційний дохід»
93 «Витрати на збут»	
98 «Податки на прибуток»	
Дебетовий оборот	Кредитовий оборот
Кінцеве сальдо (якщо збиток)	Кінцеве сальдо (якщо прибуток)

Рис. 3. Алгоритм відображення даних за субрахунком 791 «Результат операційної діяльності»

Джерело: узагальнено авторами на основі [9]

Порівняння методологічних засад податку на прибуток в обліку та звітності відповідно до П(С)БО 17 та МСБО 12

Ознака	П(С)БО 17 «Податок на прибуток»	МСБО 12 «Податок на прибуток»
Принципове питання обліку податку на прибуток	Не визначено	Визначення концептуальних засад відображення в обліку поточних та майбутніх податкових наслідків від операцій поточного періоду, а також відшкодування балансової вартості активів і зобов'язань у майбутньому
Визнання поточного податку	Відображається у складі поточних зобов'язань та оцінюється сумою коштів, яка не була сплачена до бюджету. За перевищення суми коштів, сплачених до бюджету, над сумою, що підлягає сплаті, виникає дебіторська заборгованість	Визнається як зобов'язання та оцінюється сумою коштів, яка не була сплачена до бюджету. За перевищення суми коштів, сплачених до бюджету над сумою, що підлягає сплаті, відноситься до активів
Використання середньої ставки податку	Не передбачено	Передбачено
Відображення у фінансовій звітності	Баланс. Поточні податки відображаються у складі поточних зобов'язань або оборотних активів, відстрочені податкові активи та зобов'язання – у складі необоротних активів та довгострокових зобов'язань	Поточні податки відображаються у складі зобов'язань або активів, відстрочені податкові активи та зобов'язання – у складі необоротних активів або довгострокових зобов'язань
	Звіт про фінансові результати (у світовій практиці – Звіт про прибутки та збитки)	Поточні та відстрочені податки відображаються у складі доходів або витрат (винятком є операції, що призводять до змін безпосередньо у власному капіталі)

Джерело: узагальнено авторами на основі [7; 8; 14, с. 198]

Пунктом 3 П(С)БО 17 «Податок на прибуток» передбачено, що тимчасові податкові різниці мають два види: ті, що підлягають вирахуванню, та ті, що підлягають оподаткуванню. Якщо такі різниці підлягають вирахуванню, то вони призводять до зменшення податкового прибутку, а ті, що підлягають оподаткуванню, включаються до податкового прибутку в майбутніх періодах.

У разі виникнення в бухгалтерському обліку підприємства тимчасових податкових різниць під час формування поточного податку на прибуток потрібно визначати відстрочені податкові зобов'язання та відстрочені податкові активи. Вони визнаються витратами або доходами у звіті про фінансові результати, крім податку на прибуток, що нарахований унаслідок дооцінки активів та інших господарських операцій, які відображаються збільшенням власного капіталу (п. 4 П(С)БО 17 «Податок на прибуток»). Як наслідок, витрати (дохід) із податку на прибуток – загальна сума витрат (доходу), яка складається з поточного податку на прибуток з урахуванням відстроченого податкового зобов'язання і відстроченого податкового активу.

У зв'язку із запровадженням нових вимог до ведення обліку податку на прибуток та переходом підприємств на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку актуальним є питання порівняння їх із національними щодо методики обліку прибутку підприємств та його відображення у фінансовій звітності (табл. 1).

За результатами порівняння можна зробити висновок, що суттєві відмінності у цілому відсутні, присутня більш конкретна деталізація щодо обліку прибутку підприємств у МСБО 12 «Податки на прибуток». МСБО 12 «Податки на прибуток» визначає порядок визнання податкових різниць у нетипових ситуаціях, про які в П(С)БО 17 «Податок на прибуток» не згадується: вплив гудвілу на податкову базу у разі об'єднання бізнесу (п. 19 МСБО 12 «Податки на прибуток»); податкові наслідки визнання іноземних фінансових інвестицій з іншою функціональною валютою (п. 41 МСБО 12 «Податки на прибуток»); вплив переоцінки інвестиційної нерухомості (п. 51 МСБО 12 «Податки на прибуток») тощо.

За даними бухгалтерського обліку суми податку на прибуток відображаються за рахунком 98 «Податок на прибуток». Податок на при-

буток, що розрахований у податковому обліку і підлягає сплаті до бюджету, відображають за кредитом субрахунку 641 «Розрахунки за податками» у кореспонденції з дебетом рахунків 98 «Податок на прибуток», 17 «Відстрочені податкові активи» та 54 «Відстрочені податкові зобов'язання». Сплату податку на прибуток до бюджету відображають за дебетом субрахунку 641 «Розрахунки за податками» у кореспонденції з кредитом рахунку 311 «Поточні рахунки в національній валюті». Нарахована сума податку на прибуток відображається за дебетом рахунку 98 «Податок на прибуток», а за кредитом – включення її до фінансових результатів.

Якщо в бухгалтерському обліку у суб'єкта господарювання присутні відстрочені податкові активи та зобов'язання, то потрібно визначити бухгалтерські витрати (дохід) за податком на прибуток, які визначаються за таким алгоритмом: до поточного податку на прибуток потрібно додати відстрочені податкові зобов'язання та відняти відстрочені податкові активи.

Суми відстрочених податкових зобов'язань визначаються як сальдо за кредитом рахунку 54 «Відстрочені податкові зобов'язання» на кінець року мінус сальдо за кредитом рахунку 54 «Відстрочені податкові зобов'язання» на початок року. Але потрібно зауважити, що відстрочені податкові зобов'язання не завжди враховують під час розрахунку витрат (доходу) за податком на прибуток, а лише під час дооцінки необоротних активів, тому нарахування відстрочених податкових зобов'язань за рахунок зменшення капіталу в дооцінках відображається в бухгалтерському обліку за таким проведенням: Д-т 41 «Капітал в дооцінках», К-т 54 «Відстрочені податкові зобов'язання».

Відстрочені податкові активи за звітний період визначаються як сальдо за дебетом рахунку 17 «Відстрочені податкові активи» на кінець звітного періоду мінус сальдо за дебетом рахунку 17 «Відстрочені податкові активи» на початок звітного періоду.

Якщо після визначення витрат (доходу) за податком на прибуток був отриманий дохід, його потрібно відображати за кредитом рахунку 98 «Податок на прибуток», якщо це витрати – потрібно відображати за дебетом рахунку 98 «Податок на прибуток».

В Інструкції про застосування Плану рахунків [9] фінансовий результат діяльності підприємства визначається через закриття субрахунків за окремими видами діяльності рахунку 79 «Фінансові результати», визначення кінцевого сальдо, яке списують на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», який має такі субрахунки: 441 «Прибуток нерозподілений», 442 «Непокриті збитки», 443 «Прибуток викорис-

таний у звітному періоді». На рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» ведеться облік нерозподілених прибутків чи непокритих збитків поточного та минулих років, а також використаного в поточному році прибутку. За кредитом рахунку відображається збільшення прибутку від усіх видів діяльності, за дебетом – збитки та використання прибутку.

У ч. 3 ст. 142 Господарського кодексу зазначається, що порядок розподілу прибутку, отриманого суб'єктом господарювання, установлює власник (власники) або уповноважений ним орган відповідно до законодавства та статутних документів, тому порядок розподілу прибутку має бути закріплений у статутних документах господарського товариства.

Основними напрямками розподілу прибутку є: формування резервного капіталу, покриття збитків минулих періодів, виплата дивідендів, збільшення розміру зареєстрованого (пайового) капіталу, статутного капіталу, заохочувальні фонди, інші фонди [12, с. 39].

В акціонерних товариствах, відповідно до ст. 19 Закону України «Про акціонерні товариства», резервний капітал формується у розмірі не менше 15% статуту капіталу товариства шляхом щорічних відрахувань від чистого прибутку товариства або за рахунок нерозподіленого прибутку. Резервний капітал створюється для покриття збитків товариства, а також для виплати дивідендів за привілейованими акціями, також можуть бути додатково передбачені інші напрями використання резервного капіталу.

Формування резервного капіталу з прибутку підприємства буде відображатися за таким проведенням: Д-т 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді» та К-т 43 «Резервний капітал». Якщо підприємство в минулих звітних періодах отримало збиток, то для його погашення використовують нерозподілений прибуток: Д-т 441 «Прибуток нерозподілений», К-т 442 «Непокриті збитки».

Відповідно до Податкового кодексу України, Закону України «Про акціонерні товариства» та П(С)БО 15 «Дохід», під час отримання прибутку підприємство має обов'язково нарахувати та виплатити дивіденди. У нормативно-правових актах наведено різні визначення поняття «дивіденди». Відповідно до п. 4 П(С)БО 15 «Дохід», дивіденди трактуються як частина чистого прибутку, розподілена між учасниками (власниками) відповідно до частки їхньої участі у власному капіталі підприємства.

Дивіденди, нараховані власникам простих і привілейованих акцій, обліковують за субрахунком 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами», за кредитом якого відображають збільшення заборгованості товариства перед

Таблиця 2

Нарахування і виплати дивідендів фізичним та юридичним особам

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Д-т	К-т	
Для фізичних осіб				
1	Нараховано суму дивідендів	443	671	2000,00
2	Нараховано податок із доходів фізичних осіб у вигляді дивідендів за ставкою 18%	671	641.1	360,00
3	Нараховано військовий збір 1,5%	671	642	30,00
4	Виплачено дивіденди з поточного рахунку в банку	671	311	1610,00
5	Перераховано суму податку з доходів фізичних осіб до державного бюджету	641.1	311	360,00
6	Перераховано суму податку з військового збору до державного бюджету	642	311	30,00
Для юридичних осіб				
1	Нараховано суму дивідендів	443	671	10000,00
2	Виплачено дивіденди з поточного рахунку в банку	671	311	10000,00
3	Перераховано до бюджету авансовий внесок із податку на прибуток (18%)	641	311	1800,00

Джерело: складено авторами

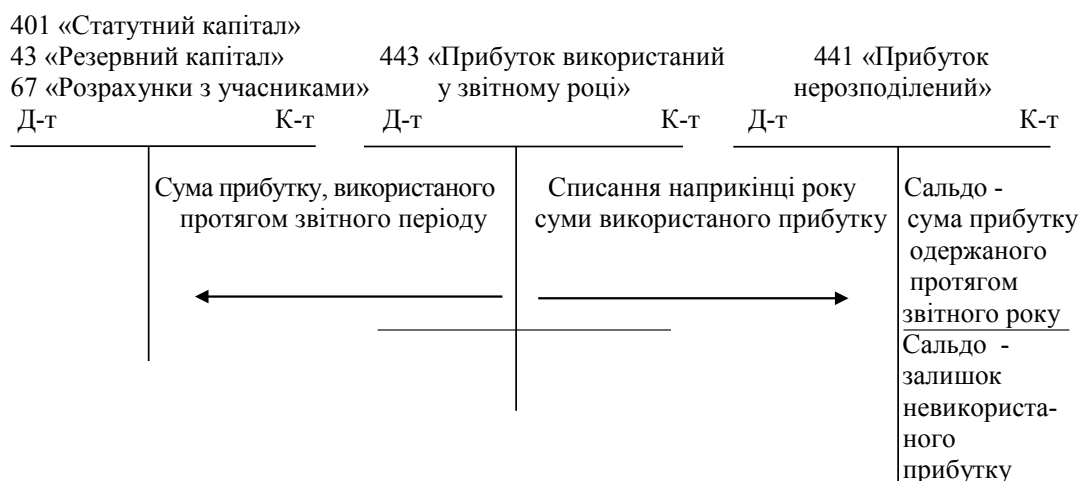

Рис. 4. Порядок розподілу і відображення прибутку за рахунками обліку

Джерело: узагальнено авторами

засновниками та учасниками товариства, а за дебетом – зменшення (погашення) заборгованості. Під час нарахування дивідендів та відображення їх в обліку необхідно враховувати особливості їх оподаткування. Дивіденди фізичним особам за привілейованими акціями оподатковуються податком із доходів фізичних осіб (18%) та утримується військовий збір на загальних підставах (1,5%).

Щодо нарахування дивідендів власникам юридичних осіб, то емітент корпоративних прав нараховує та вносить до бюджету авансовий внесок із податку в розмірі ставки, вста-

новленої ст. 136 Податкового кодексу України (18%). Під час оподаткування дивідендів податки мають бути сплачені до/або одночасно з виплатою дивідендів. Операції з нарахування та виплати дивідендів фізичним та юридичним особам відображено у табл. 2.

Отже, нерозподілений прибуток визначається як залишок чистого прибутку після нарахування дивідендів, відрахувань у резервний фонд та в інші фонди, передбачені статутом підприємства. Загальний порядок обліку розподілу і відображення прибутку можна зобразити ще за допомогою рис. 4.

Під час складання річної фінансової звітності використаний прибуток протягом року списується на зменшення нерозподіленого прибутку за дебетом субрахунку 441 «Прибуток нерозподілений» і за кредитом субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді». Як наслідок, субрахунки 441 «Прибуток нерозподілений» та 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді» закриваються.

У сучасних умовах управління розподілом та використанням прибутку підприємств є дуже важливим, оскільки ефективність цього процесу залежить від ефективності підприємства та його фінансової незалежності, що безпосередньо впливає на вартість капіталу та ринкову вартість підприємства.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, прибуток є основним джерелом фінансування розвитку суб'єкта господарювання.

Сьогодні не існує єдиного визначення категорії «прибуток». Проаналізувавши різні підходи, можна узагальнити, що прибуток – це кінцевий результат діяльності суб'єкта господарювання, який характеризує ефективність його функціонування, визначається шляхом послідовного порівняння доходів і витрат та включає визначення фінансового результату від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності. Прибуток підприємства використовується для розвитку самого підприємства, є власним джерелом інвестицій, а також розглядається як дохід власників та спрямовується на виплату дивідендів. Дотримання всіх методологічних засад ведення обліку доходів та витрат підприємства дасть змогу отримати інформацію щодо реальної величини прибутку підприємства, яка дасть можливість оцінити подальші перспективи розвитку його діяльності.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 02.03.2020).
2. Податковий кодекс України : Закон України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/card/2755-17> (дата звернення: 02.03.2020).
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 03.03.2020).
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. №73 / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z036-13> (дата звернення: 03.03.2020).
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : Наказ Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290 / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення: 04.03.2020).
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318 / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 04.03.2020).
7. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» : Наказ Міністерства фінансів України: від 28 грудня 2000 р. № 353 / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01> (дата звернення: 04.03.2020).
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 12 «Податки на прибуток». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_012 (дата звернення: 04.03.2020).
9. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 02.03.2020).
10. Богацька Н.М. Прибуток підприємства: його роль, формування та резерви збільшення в умовах ринкової економіки. *Ефективна економіка*. 2019. № 9. doi: 10.32702/2307-2105-2019.9.30
11. Вороніна В.Л. Ідентифікація видів прибутку як об'єкта бухгалтерського обліку, аналізу та контролю. *Інфраструктура ринку*. 2017. № 5. С. 190–196.
12. Гайдаржійська О.М., Бондаренко О.М., Івченко М.Ю. Порядок формування і використання прибутку підприємства в бухгалтерському обліку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2018. № 21(1). С. 38–41.
13. Колеватова А.В. Напрями вдосконалення процесу формування та управління прибутком на підприємствах. *Молодий вчений*. 2018. № 5(2). С. 717–720.
14. Шкуліпа Л.В. Конверсія вітчизняної практики обліку податку на прибуток до міжнародних стандартів фінансової звітності. *Молодий вчений*. 2019. № 3. С. 195–200.
15. Фінансові результати діяльності великих та середніх підприємств у 2018 році. *Експрес-випуск Державної служби статистики*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2019/04/49.pdf> (дата звернення: 07.03.2020).

16. Widarti, Subiyanto, Pramajaya, J. The Effect Of Profit Management On Company Performance. *International Journal of Academic Research in Economics and Management Sciences*. 2018. Vol. 7(4). P. 44–63.

References:

1. Hospodarskyi kodeks Ukrainy [The Commercial Code of Ukraine] Law of Ukraine of 16.01.2003 No. 436-IV. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (accessed 02.03.2020).
2. Podatkovyi Kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine] Law of Ukraine of 02.12.2010 No. 2755-VI. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (accessed 02.03.2020).
3. Pro bukhholderskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini [On Accounting and Financial Reporting in Ukraine] Law of Ukraine of 17.07.1999 No. 996–XIV. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (accessed 03.03.2020).
4. Natsionalne polozhennia (standart) bukhholderskoho obliku 1 «Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti» [National Accounting Standard (Standard) 1 “General Financial Reporting Requirements”] Order of the Ministry of Finance of Ukraine of 07.02.2013 No. 73. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z036-13> (accessed 03.03.2020).
5. Polozhennia (standart) bukhholderskoho obliku 15 «Dokhid» [National Accounting Standard 15 “Income”] Order of the Ministry of Finance of Ukraine of 29.11.1999 No. № 290. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (accessed 04.03.2020).
6. Polozhennia (standart) bukhholderskoho obliku 16 «Vytraty» [National Accounting Standard 16 “Costs”] Order of the Ministry of Finance of Ukraine of 31.12.1999. No. 318. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (accessed 04.03.2020).
7. Polozhennia (standartu) bukhholderskoho obliku 17 «Podatok na prybutok» [National Accounting Standard 17 “Income Taxes”] Order of the Ministry of Finance of Ukraine of 28.12.2000 No. 353. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01> (accessed 04.03.2020).
8. Mizhnarodnyi standart bukhholderskoho obliku 12 «Podatky na prybutok» [International Accounting Standard 12 “Income Taxes”] Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_012 (accessed 04.03.2020).
9. Instruktsiia pro zastosuvannia planu rakhunkiv bukhholderskoho obliku aktyviv, kapitalu, zoboviazan i hospodarskykh operatsii pidpriemstv i orhanizatsii [Instructions for use of the chart of accounts for the accounting of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations] Order of the Ministry of Finance of Ukraine of 30.11.1999 No. 291. Available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (accessed 02.03.2020).
10. Bohatska N. M. (2019) Prybutok pidpriemstva: yoho rol, formuvannia ta rezervy zbilshennia v umovakh rynkovoi ekonomiky [Enterprise profit: its role, formation and reserves of growth in the market conditions] *Efektivna ekonomika*, vol. 9. doi: 10.32702/2307-2105-2019.9.30
11. Voronina V. L. (2017) Identyfikatsiia vydiv prybutku yak ob'ektu bukhholderskoho obliku, analizu ta kontroliu [Identification of the views to the knowledge of the account of the accountant of the accounting obleck, analysis to the control]. *Market infrastrukture*, vol. 5, pp. 190–196.
12. Haidarzhyska O. M. (2018) Poriadok formuvannia i vykorystannia prybutku pidpriemstva v bukhholderskomu obliku [The order of formation and use of the enterprise's profit in the accounting]. *Uzhorod National University Herald. International Economic Relations And World Economy*, vol. 21(1), pp. 38–41.
13. Kolevatova A. V. (2018) Napriamy vdoskonalennia protsesu formuvannia ta upravlinnia prybutkom na pidpriemstvakh [Directions of perfection of the process of formation and profit management at enterprises]. *Young scientist*, vol. 5(2), pp. 717–720.
14. Shkulipa L. V. Konversiia vitchyznianoï praktyky obliku podatku na prybutok do mizhnarodnykh standartiv finansovoi zvitnosti [Conversion of national practice of tax profit accounting to international financial reporting standards]. *Young scientist*, vop. 3, pp. 195–200.
15. Finansovi rezultaty diialnosti velykykh ta serednykh pidpriemstv u 2018 rotsi [Financial results of operations of large and medium-sized enterprises in 2018]. Express release of the State Statistics Service. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2019/04/49.pdf> (accessed 07.03.2020).
16. Widarti, Subiyanto, Pramajaya, J. (2018). The Effect Of Profit Management On Company Performance. *International Journal of Academic Research in Economics and Management Sciences*, vol. 7(4), pp. 44–63.